

Maatschappelijke inpassing zonnepark Musselkanaal

1. Inleiding

Stadskanaal op Zon omvat een integrale gebiedsvisie van de gemeente Stadskanaal op de ontwikkeling en komst van zonneparken die een bijdrage gaan leveren aan de energietransitie en aan een duurzame ontwikkeling van het gebied.

In de gebiedsvisie wordt gesteld dat een initiatief tot een zonnepark moet kunnen rekenen op overtuigend maatschappelijk draagvlak op een tweetal niveaus, te weten op locatieniveau en op gemeentelijk niveau.

Aan de start van de planontwikkeling voor een zonnepark, ingeklemd tussen het Tweede Boerendiep en de provinciale weg in Musselkanaal, ligt een initiatief van een aantal grondeigenaren/agrarische ondernemers ten grondslag. Als gevolg van de ontwikkeling Stadskanaal op Zon, hebben zij gemeend dat, binnen de “oplaadzone Musselkanaal”, een grootschalige en uniforme invulling van het gebied om uiteenlopende redenen de voorkeur heeft. Vervolgens is een samenwerkingsovereenkomst gesloten met GroenLeven. De feitelijke invulling van het gebied en de uitwerking van de plannen is overgelaten aan GroenLeven, echter onder een aantal voorwaarden:

- De komst van het park moet afgestemd worden met direct omwonenden aan de Kijlsterweg en Tweede Boerendiep en er moet een maximale inspanning worden gepleegd om het noodzakelijke draagvlak te krijgen.

Deze notitie geeft een overzicht van inspanningen en activiteiten als mede de voornemens die bestaan ten aanzien van de maatschappelijke inpassing. Onder maatschappelijke inpassing wordt verstaan het draagvlak onder de bevolking van mensen die dichtbij, maar ook zij die op afstand wonen. Maatschappelijke inpassing wordt ook bepaald door de (maatschappelijke) effecten die een park teweeg brengt zoals werkgelegenheid, incentives, voorlichting en educatie.

In deze notitie worden achtereenvolgens behandeld:

- Informatie en overleg met omwonenden
- Overleg met de Vereniging Bewoners Belangen Cereswijk
- Bijdrage Gebiedsfonds
- Lokale werkgelegenheid
- Natuurinclusieve landbouw

2. Informatie en overleg omwonenden

Na het maken van een eerste schets van het plan in het voorjaar 2018 is persoonlijk contact gezocht met de bewoners Kijlsterweg nrs. 16, 18, 20 en 22 (zgn. keukentafelgesprekken, de erven van deze woningen grenzen toen nog direct aan het plangebied). Met de gemeente Stadskanaal zijn vervolgens afspraken gemaakt over de invulling van het driehoeksoverleg (gemeente/omwonenden/ontwikkelaar). Hierbij is afgesproken onderscheid te maken tussen omwonenden Kijlsterweg (noordzijde plangebied), omwonenden Tweede Boerendiep (westzijde plangebied), Bewoners Belangen Cereswijk en een algemene informatiebijeenkomst, bedoeld voor alle inwoners van de gemeente Stadskanaal en inwoners van de Cereswijk in het bijzonder. Met uitzondering van het tweede overleg met de omwonenden van de Kijlsterweg, zijn alle overige overleggen/bijeenkomsten bijgewoond door één of meerdere vertegenwoordigers van de gemeente Stadskanaal.

2.1 Omwonenden Kijlsterweg

Het eerste overleg heeft plaats gevonden op 3 mei 2018. Tijdens dit overleg is aan de hand van een presentatie het plan voor het zonnepark toegelicht en informatie verstrekt over GroenLeven en het mogelijke verloop van het proces. De aanwezigen bewoners (direct aangrenzend) toonden een positief kritische grondhouding hetgeen ook blijkt uit de, naderhand door bewoners ingevulde, evaluatieformulieren. Bewoners zijn absoluut niet tegen zonne-energie, maar wanneer het dicht bij de eigen situatie komt, is er alle reden om er goed over na te denken. Tegelijkertijd dringt het besef door dat een park zo dicht bij de erfafscheiding de nodige impact heeft voor de eigen woonomgeving. Dit resulteert dan ook in diverse vragen en opmerkingen.

Tijdens een tweede bijeenkomst op 7 juni 2018 is een visualisatie vertoond, gemaakt door The Imagineers. Op basis van foto's, genomen vanaf een aantal erven van de woningen, zijn de zonnepanelen en de inpassingsmaatregelen geprojecteerd zodat er een reëel beeld kan worden gegeven van het toekomstig uitzicht. Direct aanwonenden realiseren zich dat het park een forse impact heeft op hun leefomgeving. Het huidige onbelemmerde, vrije uitzicht gaat grotendeels verloren. In plaats van gewas ontstaat er een constructie met industriële uitstraling en een groot deel van de natuurbeleving verdwijnt. Tijdens dit overleg wordt ook duidelijk dat overige aanwonenden van de Kijlsterweg (4 woningen en 1 nieuw te bouwen woning), waarvan de erven niet direct grenzen aan het plangebied maar die wel in meer of mindere mate te maken krijgen met een veranderd uitzicht, graag bij het overleg willen worden betrokken. Tevens blijkt onduidelijkheid en onzekerheid te bestaan over de strook grond die evenwijdig loopt aan de noordzijde van de Kijlsterweg. Deze grond is eigendom van de gemeente Stadskanaal, heeft een agrarische bestemming en wordt meerjarig verpacht. Omwonenden vrezen dat de bestemming van deze grond in de toekomst mogelijk wijzigt waardoor ze worden ingeklemd tussen industriële activiteiten of zonnepanelen. Aanwonenden van de Kijlsterweg besluiten om zoveel mogelijk als groep op te treden en vragen GroenLeven om een schriftelijk voorstel te doen voor compensatie van het woongenot. Voorts wordt vanwege de vragen die bestaan richting gemeente afgesproken om een apart overleg te organiseren met de gemeente.

De dialoog met de aanwonenden Kijlsterweg was niet altijd eenvoudig en heeft veel energie gekost, met name van de zijde van bewoners. Het gevoel te moeten knokken tegen iets wat onafwendbaar lijkt en een directe invloed heeft op het woongenot, vermoeit mensen omdat wanneer je er letterlijk bovenop woont, het je ieder moment van de dag bezig houdt. GroenLeven respecteert en waardeert de houding van de direct aanwonenden. Hun houding en kritische opstelling is van wezenlijke invloed geweest op de planvorming en het planproces.

Gedurende het planproces werd het door de provincie en de gemeente noodzakelijk geacht om aanvullend op de gebiedsvisie 'Stadskanaal op Zon' een ruimtelijke visie op te stellen betreffende de landschappelijke inpassing. Dit heeft er toe geleid dat het initiatief van GroenLeven circa één jaar on hold heeft gestaan. Uiteindelijk heeft de gemeenteraad de ruimtelijke visie Oplaadzone Stadskanaal vastgesteld op 24 november 2019. Daarna heeft GroenLeven het plan weer opgepakt met de gemeente en de provincie. Het eerste overleg, nadat de aanvullende visie is vastgesteld, met de bewoners van de Kijlsterweg heeft plaats gevonden op 23 januari 2020 in het multifunctioneel centrum de Schakel, in het bijzijn van de gemeente. Tijdens dit gesprek is er gesproken over de landschappelijke inpassing vanaf de zijde van de Kijlsterweg. De eerste reactie op de inpassing die wij hebben laten zien was de hoogte van de wal deze was namelijk 1,50 meter hoog vanaf het maaiveld. Een aantal bewoners vonden deze hoogte te laag. De afspraak die GroenLeven deze avond met de bewoners heeft gemaakt is dat de bewoners zouden nadenken over een inpassing die zij gezamenlijk het meest passend vonden, zodat GroenLeven dit kon voorleggen aan de landschapsarchitecten van de provincie en de gemeente.

In de periode april is er veel persoonlijk contact geweest met de bewoners door GroenLeven. Om dat de bewoners van de Kijlsterweg nog veel vragen hadden heeft de gemeente op donderdag 23 april nog een digitale vergadering georganiseerd dit in het bijzijn van de provincie, gemeente, bewoners, grondeigenaren en GroenLeven. Er zijn deze avond duidelijke afspraken gemaakt tussen de partijen die zij vastgelegd in het gespreksverslag van de gemeente. De conclusie van het gesprek dat ieder het een goed en constructief gesprek vond.

(digitale vergadering 23-april 2020)

Ter compensatie van het verlies aan woongenot heeft GroenLeven een aanbod gedaan aan de bewoners van de Kijlsterweg en de Tweede Boerendiep voor een materiële en financiële schadevergoeding, passend binnen de kaders van het project en de businesscase. GroenLeven realiseert zich dat een overeenkomst tot schadevergoeding niet betekent dat mensen van tegenstander plotsklaps veranderen in een groot voorstander van het park. Het aanbod is in die zin ook een daadwerkelijke compensatie: vrij uitzicht en bijhorend woongenot versus een geldbedrag. Wel hecht GroenLeven aan een blijvende goede relatie met de omwonenden. De bewoners van de Kijlsterweg en de Tweede boerendiep die voldeden aan het gestelde criterium hebben allemaal ingestemd met het aanbod.

2.2 Omwonenden Tweede Boerendiep

Op 18 juni 2018 heeft het eerste overleg plaats gevonden met de omwonenden van het Tweede Boerendiep. Omdat de meeste aanwonenden grondeigenaar/mede-initiatiefnemer zijn, betreft het een beperkt aantal. Na een toelichting op de plannen spreken de aanwezigen uit geen bezwaar te hebben tegen het plan. Naast dat de omwonenden van de Tweede Boerendiep zijn uitgenodigd voor de informatiebijeenkomst van 12 februari heeft GroenLeven hen in april ook allen nog persoonlijk gesproken en geïnformeerd over hoe het uiteindelijke plan er uit kwam te zien en toen waren er wederom geen bezwaren tegen het initiatief.

2.3 Vereniging bewonersbelangen Cereswijk

Met het bestuur en/of een vertegenwoordiging daarvan, zijn diverse contactmomenten geweest. Het bestuur heeft geen bezwaren tegen de komst van het zonnepark en is bereid mee te werken aan een algemene informatiebijeenkomst in Buurtcentrum de Stobbe / Schakel, hetgeen ook daadwerkelijk heeft plaats gevonden. De uitnodiging voor de eerste informatie bijeenkomst op 3 juli 2018 heeft in overleg met het bestuur plaatsgevonden. Ook tijdens de informatieavond hebben leden van het bestuur meegeholpen met de organisatie en uitvoering.

Voor het bestuur Bewonersbelangen is van belang dat het toekomstige zonnepark een positieve invloed en uitstraling heeft op de wijk. Werkgelegenheid is daarbij één aspect, maar ook jaarlijks kunnen profiteren van een bijdrage vanuit het gebiedsfonds dat kan worden aangewend voor buurtbelangen/wensen is daarbij van groot belang.

Informatiebijeenkomst op 3 juli 2018 en inloopbijeenkomst op 12 februari 2020

In Buurtcentrum de Stobbe heeft op 3 juli 2018 een algemene informatiebijeenkomst plaatsgevonden voor alle inwoners van de gemeente Stadskanaal en inwoners van de Cereswijk in het bijzonder. Laatstgenoemde groep is middels een huis-aan-huis flyer uitgenodigd. De overige inwoners van de gemeente zijn uitgenodigd door middel van een advertentie in de regionale krant. Dit leidde tot een aanwezigheid van ongeveer 40 aanwezigen. Na een korte inleiding over het plan, de aanleiding en noodzaak is er een pittig debat gevoerd waarin de nodige kritische vragen zijn gesteld die betrekking hebben op de inhoud van het plan, maar ook over het proces. Een aantal inwoners is verrast over de snelheid waarmee het proces plaatsvindt. Ook zijn er diverse vragen gericht aan de gemeente die het beleid "Stadskanaal op Zon" betreffen. Deze worden beantwoord door de aanwezige wethouder die o.a. economie en duurzaamheid in portefeuille heeft. Het tweede deel van de avond bestaat uit een inloop/informatiedeel waarbij aanwezigen gerichte informatie kunnen krijgen over het plan, de landschappelijke inrichting en de toe te passen materialen en apparatuur. In één hoek kunnen aanwezigen gebruik maken om opmerkingen, suggesties en kritiepunten achter te laten.

(Impressie informatie bijeenkomst 3 juli 2018)

Op 12 februari 2020 is er opnieuw een informatiebijeenkomst georganiseerd wat wederom in afstemming is gebeurd met dorpsbelang Cereswijk, gemeente en de provincie. Dit keer was de locatie voor deze bijeenkomst in het nieuwe multifunctionele centrum de Schakel van 17:00 tot 20:00 uur. In overleg met dorpsbelang zijn er ruim 650 omwonenden uitgenodigd doormiddel van een brief. De gemeenteraad is via de Griffie van Stadskanaal ingelicht. In totaal hebben circa 30 mensen de middag / avond bezocht. Op de avond waren deskundigen aanwezig die uitleg konden geven over de landschappelijke inpassing, het vergunningsproces, participatie mogelijkheden en andere technische vragen. De aanwezigen hadden de mogelijkheid om via een evaluatieformulier hun op of aanmerkingen te geven over het gepresenteerde plan. De sfeer van de bijeenkomst was gemoedelijk. De meeste van de belangstellenden waren positief over de ontwikkeling en het gepresenteerde plan. Anderen waren op zoek naar informatie om een mening te vormen en nieuwsgierig naar het initiatief.

(Impressie informatie bijeenkomst 12 februari 2020)

3. Gebiedsfonds

In de gebiedsvisie wordt aangegeven dat een zonnepark een financiële bijdrage kan leveren aan een gebiedsfonds. Deze suggestie ligt geheel in lijn met de wens van de initiatiefnemers. GroenLeven is bereid een bijdrage te storten op rekening Stichting Gebiedsfonds Stadskanaal op Zon. Uitgangspunt voor de besteding van de gelden kunnen het bevorderen van de energietransitie zijn dan wel sociaal maatschappelijke doeleinden of samenlevingsactiviteiten in de omliggende regio. Voor dit doel stelt GroenLeven een bedrag beschikbaar van circa. €1.000.000,00 euro. Hierover is reeds een overeenkomst gesloten met stichting Stadskanaal op Zon.

4. Lokale werkgelegenheid

GroenLeven heeft de visie dat het bouwen van duurzame zonneparken een belangrijk deel van het antwoord is op de verplichting die we met elkaar hebben om de rol van fossiele brandstoffen terug te dringen. Er ligt ook een verantwoordelijkheid voor (lokale) overheden en bedrijven om de arbeid die daarmee gemoeid is zo veel mogelijk in de regio onder te brengen. Dat is niet af te dwingen vanwege de vrije concurrentie die we met elkaar op Europees en Nederlands niveau hebben afgesproken, maar wel te bevorderen. De rollen die we daarin zien zijn:

Civiel technisch domein	Aanvoer en ondersteuning
Groenonderhoud en onderhoud in het algemeen	Onderhoud van het veld na realisatie zoals het maaien van het gras en zo nodig wieden van onkruid. Het inspecteren en toezicht houden op het park. En meer....

Een deel van de werkzaamheden wordt uitgevoerd door (onder)aannemers. Wij hebben een sterke voorkeur om de werkzaamheden uit te laten voeren door regionale bedrijven. Globaal genomen gaat het om de volgende activiteiten en werkzaamheden:

Grondverzet	Verzorgen zo nodig de egalisatie van het terrein voorafgaand aan de bouw en na de bouw van het park. De aanleg van kabels en het zo mogelijk graven van een landelijk inpasbare tochtsloot.
Civiel technisch domein	Inmeten en uitzetten infrastructuur en onderconstructie zonnepark. Daarnaast zo nodig uitmeten ander civiel technische werkzaamheden zoals graven tochtsloot.
Installatiebedrijven	Aansluiten omvormers, aansluiten omvormers op trafokasten en aansluiten trafo's op middenspanningsnet.
Groenonderhoud en overig onderhoud	Onderhoud van het veld na realisatie zoals het maaien van het gras en zo nodig wieden van onkruid. De reguliere inspectie van het park en het onderhoud in het algemeen.

De eerste stap die GroenLeven hierin heeft gezet is de intentie overeenkomst met het bedrijf Avitec uit Nieuwe-Buinen voor de werkzaamheden op het gebied van het civiel technisch domein.

5. Natuurinclusieve landbouw

Dit zonnepark heeft een omvang van 208 hectare waarvan 106 hectare zal voorzien worden van zonnepanelen. De overige 102 hectare is bedoeld voor de landschappelijke inpassing, in de vorm van groenstroken. De groenstroken worden ingericht als natuurinclusieve landbouw en door de schaal waarop dit gebeurt, maakt het dit zonnepark echt uniek in zijn soort.

Natuurinclusieve landbouw is een vorm van duurzame landbouw die uitgaat van een veerkrachtig voedsel- en ecosysteem. Deze maakt optimaal gebruik van de natuurlijke omgeving (het 'natuurlijk kapitaal'). Daarnaast draagt natuurinclusieve landbouw actief bij aan de kwaliteit van diezelfde natuurlijke omgeving. Natuurinclusieve landbouw produceert voedsel binnen de grenzen van natuur, milieu en leefomgeving, en heeft een positief effect op de biodiversiteit.

Dit betekent voor één van de groenstroken dat hier een overgang zal plaatsvinden van traditionele akkerbouw naar biologische landbouw. In de biologische landbouw gelden, in vergelijking met de traditionele landbouw, andere regels en uitgangspunten. Zo is het gebruik van gewasbeschermingsmiddel uitgesloten. Biologische akkerbouw stelt ook hoge eisen aan de diversiteit van de gewassen en hun onderlinge samenhang. Vanaf de weg gezien zal het beeld van het gebied drastisch gaan veranderen. De monotone landbouw zal stapsgewijs vervangen worden door een gedifferentieerde akkerbouwgebied met wisselende gewassen.

